

Αριθμός 191

Ο ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΛΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ
(ΝΟΜΟΙ 30(Ι) ΚΑΙ 122(Ι) ΤΟΥ 2001)

Απόφαση δυνάμει του άρθρου 21

Ο Έφορος Λημοσίων Ενισχύσεων, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 21 των περί Ελέγχου των Λημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

Τίτλος: Εταιρείες εισηγμένες στο ΧΑΚ — μερική απαλλαγή από φόρο εισοδήματος μερισμάτων που αποκτά φυσικό πρόσωπο.

1. Διαδικασία:

Στις 23 Οκτωβρίου 2001 κοινοποιήθηκε από το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, ως Αρμόδια Αρχή, στον Έφορο Λημοσίων Ενισχύσεων, πρόγραμμα ενισχύσεων, το οποίο φέρει τον τίτλο "Εταιρείες εισηγμένες στο ΧΑΚ — μερική απαλλαγή από φόρο εισοδήματος μερισμάτων που αποκτά φυσικό πρόσωπο". Η κοινοποίηση έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 των περί Ελέγχου των Λημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001 (εφεξής καλούμενων ως ο "Νόμος") και του περί Ελέγχου των Λημοσίων Ενισχύσεων (Διαδικασία Κοινοποίησης) Διατάγματος του 2001. Το πρόγραμμα βρισκόταν σε ισχύ κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του Νόμου και ως εκ τούτου συνιστά, με βάση το άρθρο 21, υφιστάμενο πρόγραμμα ενισχύσεων.

2. Περιγραφή του κοινοποιηθέντος προγράμματος ενισχύσεων:

- (α) Αρμόδια Αρχή υπεύθυνη για την εφαρμογή της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων.
- (β) ο στόχος της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι η ενθάρρυνση των επενδύσεων σε εισηγμένες εταιρείες.
- (γ) η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή απαλλαγής από το φόρο εισοδήματος ο οποίος επιβάλλεται βάσει των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων του 1961 μέχρι 2001 επί των μερισμάτων που εισπράττει οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο και οι εξαρτώμενοί του από μετοχές εταιρειών που ιδρύονται στην Κύπρο και είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ.
- (δ) άμεσοι δικαιούχοι της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι τα φυσικά πρόσωπα τα οποία εισπράττουν μερίσματα μέχρι £1200 κατ' έτος από μετοχές εταιρειών που ιδρύονται στην Κύπρο και οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ. Έμμεσοι δικαιούχοι όμως της ενίσχυσης είναι οι εταιρείες που ιδρύονται στην Κύπρο και οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ, εφόσον η φορολογική απαλλαγή επί των μερισμάτων τους καθιστά τις μετοχές τους πιο ελκυστικές στο επενδυτικό κοινό με αποτέλεσμα να διευκολύνεται η χρηματοδότησή τους μέσω της κεφαλαιαγοράς.
- (ε) η κοινοποιηθείσα ενίσχυση έχει ως νομική βάση το άρθρο 8(ιβ) των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων του 1961 μέχρι 2001.
- (στ) οι έμμεσοι δικαιούχοι της ενίσχυσης, δηλαδή οι εισηγμένες εταιρείες που ιδρύθηκαν στην Κύπρο, είναι 101 μέχρι 500.
- (ζ) για εξασφάλιση της συμμόρφωσης των δικαιούχων με τους όρους της κοινοποιηθείσας ενίσχυ-

σης, το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων προβαίνει σε εξέταση των ετήσιων φορολογικών δηλώσεων που υποβάλλουν οι δικαιούχοι.

- (η) δεν τίθεται θέμα επιστροφής της φοροαπαλλαγής εφόσον αυτή παρέχεται με βάση τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας υπό τους όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται.

3. Αξιολόγηση της ενίσχυσης που κοινοποιήθηκε:

- (α) Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, "δημόσια ενίσχυση" σημαίνει την οικονομική ενίσχυση που χορηγείται υπό οποιαδήποτε μορφή, άμεσα ή έμμεσα, από το Δημόσιο ή με πόρους του Δημοσίου και που νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής.
- (β) Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση κρίθηκε ότι συνιστά δημόσια ενίσχυση διότι ικανοποιεί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις του Νόμου:
 - (i) Χορηγείται άμεσα από το Δημόσιο. Η παρεχόμενη απαλλαγή φόρων επί των μερισμάτων που εισπράττει φυσικό πρόσωπο σημαίνει παραίτηση του Δημοσίου από φόρους που θα εισπράττε κανονικά και άρα απώλεια δημόσιων εσόδων.
 - (ii) συνιστά οικονομική ενίσχυση, αφού η φορολογική απαλλαγή επί των μερισμάτων των μετοχών, η οποία αυξάνει τα καθαρά κέρδη των μερισματούχων, καθιστά πιο ελκυστική την αγορά μετοχών των πιο πάνω εταιρειών με αποτέλεσμα αυτές να διευκολύνονται στην άντληση κεφαλαίων μέσω της κεφαλαιαγοράς. Η πιο πάνω ενίσχυση δε θα είχε παρασχεθεί υπό τις κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής δραστηριότητας των δικαιούχων επιχειρήσεων.
 - (iii) συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής, κι αυτό γιατί η φορολογική απαλλαγή δεν παρέχεται επί των μερισμάτων των μετοχών όλων των επιχειρήσεων, αλλά περιορίζεται στα μερίσματα των μετοχών των επιχειρήσεων που ιδρύονται στην Κύπρο και οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ. Ο επιλεκτικός χαρακτήρας της ενίσχυσης προκύπτει και από το γεγονός ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων του 1993 μέχρι 2001 και των δυνάμει αυτών εκδιδόμενων Κανονισμών, η εισαγωγή των μετοχών μιας επιχείρησης στο ΧΑΚ γίνεται βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, τα οποία δεν μπορούν να ικανοποιηθούν από το σύνολο των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Κύπρο αλλά μόνο από ένα μέρος τους.

Σύμφωνα με τα άρθρα 5(1)(δ), 6 και 33Α των περί Φορολογίας Εισοδήματος Νόμων του 1961 μέχρι 2001, τα εισοδήματα που αποκτώνται στη Δημοκρατία με τη μορφή μερισμάτων φορολογούνται είτε με τους βασικούς συντελεστές του φόρου εισοδήματος είτε με φορολογικό συντελεστή 20%. Συνεπώς, η εν λόγω φορολογική απαλλαγή που εισάγει η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά μία εξαίρεση από την εφαρμογή

του βασικού συντελεστή του φόρου εισοδήματος η οποία δε δικαιολογείται από τη φύση ή τη λογική του φορολογικού συστήματος, αλλά παρέχει οφέλη μόνο σε ορισμένες επιχειρήσεις, δηλαδή τις εταιρείες που ιδρύονται στην Κύπρο και που έχουν τη δυνατότητα εισαγωγής των μετοχών τους στο ΧΑΚ. Συνεπώς το κίνητρο είναι επιλεκτικό.

(iv) τέλος, το κοινοποιηθέν πρόγραμμα νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, και αυτό γιατί η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται έμμεσα από δημόσιους πόρους στις κυπριακές επιχειρήσεις, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ, καθιστά τις μετοχές τους πιο ελκυστικές στο επενδυτικό κοινό και ενισχύει την άντληση κεφαλαίων μέσω της κεφαλαιαγοράς, θέτοντας τις ενισχυόμενες επιχειρήσεις σε ευνοϊκότερη θέση στην κυπριακή αγορά σε σχέση με τις κυπριακές και ξένες επιχειρήσεις που δεν είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ, τις ξένες επιχειρήσεις που δύνανται να εισαχθούν στο ΧΑΚ, καθώς επίσης και τις υπόλοιπες ξένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ή δύνανται να δραστηριοποιηθούν στην κυπριακή αγορά. Επίσης, λόγω του εξαγωγικού προσανατολισμού ενός μέρους των επιχειρήσεων των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ, η ενίσχυση νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στις διεθνείς αγορές σε βάρος των μη ενισχυόμενων ξένων και κυπριακών επιχειρήσεων.

(γ) Εφόσον από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, εξετάστηκε κατά πόσο αυτή ανήκει στις κατηγορίες ενισχύσεων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου, για τις οποίες όμως απαιτείται κοινοποίηση.

Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία ενισχύσεων που προνοεί το άρθρο 6 του Νόμου, δηλαδή τις δημόσιες ενισχύσεις προς τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία, κρίθηκε ότι, στο βαθμό που έμμεσοι δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι κυπριακές επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ και οι οποίες παράγουν γεωργικά, κτηνοτροφικά και αλιευτικά προϊόντα ή προϊόντα πρώτης μεταποίησης των ανωτέρω κλάδων παραγωγής, οι ενισχύσεις αυτές δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Νόμου και άρα δεν απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Εφόρου.

Όσον αφορά τη δεύτερη κατηγορία ενισχύσεων που προνοεί το άρθρο 6 του Νόμου, δηλαδή τις δημόσιες ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις, που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα κατ' αποκλειστικότητα σε αλλοδαπούς και οι οποίες κτώνται το εισόδημά τους από πηγές εκτός της Δημοκρατίας, κρίθηκε ότι, στο βαθμό που έμμεσοι δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι εταιρείες διεθνών δραστηριοτήτων των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ, οι ενισχύσεις αυτές επίσης δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Νόμου και άρα δεν απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Εφόρου.

(δ) Εφόσον από τα ανωτέρω κρίθηκε ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, εξετάστηκε αν ανήκει σε μία από τις κατηγορίες ενισχύσεων που προνοούν τα άρθρα 4, 5 και 5Α του Νόμου.

Αρχικά εξετάστηκε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στις κατηγορίες των ενισχύσεων του άρθρου 4 του Νόμου που ο Έφορος υποχρεούται να εγκρίνει. Επειδή η ενίσχυση παρέχει φορολογική απαλλαγή επί των μερισμάτων των μετοχών των εταιρειών που είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ με σκοπό την ενθάρρυνση των επενδύσεων σε εισηγμένες εταιρείες, κρίθηκε ότι δεν εμπίπτει σε καμιά από τις πέντε κατηγορίες που ορίζει το άρθρο 4.

Επίσης, εξετάστηκε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 5Α, σύμφωνα με το οποίο ο Έφορος δεν εγκρίνει ενισχύσεις που συνιστούν ενισχύσεις για εξαγωγές. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, ενίσχυση για εξαγωγές σημαίνει δημόσια ενίσχυση που συνδέεται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή τις τρέχουσες δαπάνες εξαγωγικής δραστηριότητας. Επειδή η φορολογική απαλλαγή παρέχεται επί των μερισμάτων των μετοχών των προαναφερθεισών επιχειρήσεων, κρίθηκε ότι δεν αποτελεί ενίσχυση για εξαγωγές και επομένως δεν εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 5Α.

Περαιτέρω εξετάστηκε σε ποια από τις κατηγορίες ενισχύσεων του άρθρου 5 του Νόμου, που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει, εμπίπτει η κοινοποιηθείσα ενίσχυση. Επειδή η ενίσχυση παρέχει φορολογική απαλλαγή επί των μερισμάτων των μετοχών των εταιρειών που είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ, με σκοπό την ενθάρρυνση των επενδύσεων στις εισηγμένες εταιρείες, κρίθηκε ότι δεν εμπίπτει στις κατηγορίες ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5(1) (α) και (γ), δηλαδή τις ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση και τις ενισχύσεις για την προώθηση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και του πολιτισμού, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον.

Αφού λήφθηκε υπόψη ο στόχος της ενίσχυσης, κρίθηκε ότι αυτή εμπίπτει στην κατηγορία των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5(1)(β) που δύνανται να εγκριθούν για να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον. Βασικές προϋποθέσεις για να εγκριθούν από τον Έφορο ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 5(1)(β) είναι οι ενισχύσεις αυτές να είναι κατάλληλες και απαραίτητες για την επίτευξη των σκοπών του πιο πάνω άρθρου. Οι ενισχύσεις λοιπόν που εγκρίνονται δυνάμει του άρθρου 5(1)(β) πρέπει να μην ξεπερνούν τα όρια του τι είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών του συγκεκριμένου άρθρου.

Ενόψει των πιο πάνω, εξετάστηκε κατά πόσο οι συγκεκριμένοι όροι της ενίσχυσης διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό την πιθανή επίτευξη του στόχου που επιδιώκεται.

Μετά από εξέταση των στοιχείων του κοινοποιηθέντος προγράμματος κρίθηκε ότι αυτό δεν μπορεί να εγκριθεί με βάση το άρθρο 5(1)(β) για τους παρακάτω λόγους:

- (i) Απουσία συγκεκριμένων υποχρεώσεων εκ μέρους των δικαιούχων επιχειρήσεων.

Η φορολογική απαλλαγή των μερισμάτων των μετοχών συνεπάγεται απώλεια δημόσιων εσόδων και έμμεσο όφελος για τις δικαιούχους επιχειρήσεις, χωρίς όμως αυτές να αναλαμβάνουν οποιαδήποτε άμεση υποχρέωση, σε σχέση με το επιλέξιμο κόστος, η οποία να σχετίζεται με χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων ή τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Συνεπώς, ο σκοπός για τον οποίο εγκρίνονται ενισχύσεις βάσει του άρθρου 5, δηλαδή η ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων εκ μέρους των δικαιούχων, δε συνάδει με το στόχο της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης, εφόσον η χορήγησή της δεν προϋποθέτει την ανάληψη οποιωνδήποτε συγκεκριμένων υποχρεώσεων εκ μέρους των δικαιούχων οι οποίες μπορούν να χαρακτηριστούν ως οικονομικές δραστηριότητες. Για τον ίδιο λόγο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση κρίθηκε ότι δε δύναται να εγκριθεί με βάση τους Κανονισμούς, οι οποίοι εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 5(2) του Νόμου και προβλέπουν λεπτομερή κριτήρια για την έγκριση, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ενισχύσεων για την ανάπτυξη συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως οι περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων (Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις) Κανονισμοί του 2001.

- (ii) Αδυναμία επιμέτρησης της ενίσχυσης.

Εξαιτίας της φύσεως της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης, το όφελος των δικαιούχων επιχειρήσεων μέσω της φορολογικής απαλλαγής των μερισμάτων των μετοχών τους, δηλαδή η ενίσχυση της χρηματοδότησής τους από την κεφαλαιαγορά, προκύπτει με έμμεσο τρόπο και είναι αδύνατο να επιμετρηθεί. Επιπλέον, η Αρμόδια Αρχή αναφέρει ότι η απώλεια δημόσιων εσόδων που προκαλείται από την εφαρμογή της ενίσχυσης δεν μπορεί να εκτιμηθεί στο στάδιο αυτό. Συνεπώς, λόγω της έλλειψης στοιχείων, τόσο για την ακριβή ένταση της ενίσχυσης όσο και για το οικονομικό όφελος που προκύπτει για τις δικαιούχους επιχειρήσεις, η πιθανή έγκριση της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης καθίσταται δυσχερέστερη, καθώς είναι αδύνατο να διαπιστωθεί η ανάλογη ποσοτική σχέση μεταξύ του κόστους της ενίσχυσης και του οφέλους που προκύπτει από αυτή.

- (iii) Έλλιπής δικαιολόγηση του μέτρου της ενίσχυσης.

Παρότι η Αρμόδια Αρχή αναφέρει ως στόχο της ενίσχυσης την ενθάρρυνση των επενδύσεων στις εταιρείες οι οποίες είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ, δεν επισημαίνει οποιοδήποτε αδυναμίες ή μειονεκτήματα στη λειτουργία ή χρηματοδότηση των εισηγμένων στο ΧΑΚ εταιρειών, τα οποία η κοινοποιηθείσα ενίσχυση προορίζεται να αντιμετωπίσει. Ως εκ τούτου, καθίσταται αδύνατο να εξακριβωθεί η αναγκαιότητα της ενίσχυσης για την επίτευξη του στόχου που επιδιώκεται ούτε και μπορεί να δικαιολογηθεί η επιλεκτική εφαρμογή της φορολογικής απαλα-

γής αποκλειστικά στα μερίσματα των εταιρειών που ιδρύονται στην Κύπρο και των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο ΧΑΚ. Συνεπώς, δε θεμελιώνεται η αναγκαιότητα της συγκεκριμένης ενίσχυσης η οποία, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έγκρισή της.

Ενόψει των πιο πάνω, η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στις κατηγορίες ενισχύσεων που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει δυνάμει του άρθρου 5 του Νόμου, η οποία, όμως, δεν εγκρίνεται διότι δεν είναι ούτε κατάλληλη αλλά ούτε και ανάλογη για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 5.

4. Απόφαση:

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΑ ΕΞΗΣ:

- A. Το κοινοποιηθέν πρόγραμμα ενισχύσεων με τίτλο " Εταιρείες εισηγμένες στο ΧΑΚ - μερική απαλλαγή από φόρο εισοδήματος μερισμάτων που αποκτά φυσικό πρόσωπο " συνιστά δημόσια ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου. Η ενίσχυση αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου, δεν εμπίπτει στις διατάξεις του Νόμου στο βαθμό που έμμεσοι δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι επιχειρήσεις παραγωγής γεωργικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων ή προϊόντων πρώτης μεταποίησης των ανωτέρω κλάδων παραγωγής καθώς και εταιρείες διεθνών δραστηριοτήτων.

Η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στις κατηγορίες δημόσιων ενισχύσεων που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει, η οποία όμως δεν εγκρίνεται για τους λόγους που αναφέρθηκαν στο μέρος 3 της παρούσας Απόφασης.

Το κοινοποιηθέν πρόγραμμα ενισχύσεων αντιβαίνει προς τις διατάξεις του Νόμου. Ως εκ τούτου, εκδίδεται αρνητική απόφαση. Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Νόμου, το κοινοποιηθέν πρόγραμμα ενισχύσεων θα εξακολουθεί να ισχύει το αργότερο μέχρι τις 30.4.2003 οπότε θα πρέπει να καταργηθεί.

- B. Η παρούσα Απόφαση απευθύνεται στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων.

Λευκωσία, 4 Ιανουαρίου 2002

ΧΡ. ΑΝΔΡΕΟΥ,

Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων.

Ε.Δ.Ε.: 25.06.002.36 (87.1.2.27.2.1.6)